

**КОМАХИ-ШКІДНИКИ КУЛЬТУРИ СЛИВИ
В УМОВАХ СВАЛЯВСЬКОГО РАЙОНУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Гергель А.І.

*ДВНЗ «Ужгородський національний університет», біологічний факультет
вул. А. Волошина, 32, м. Ужгород, Закарпатська область, Україна*

Проблема захисту плодівих культур від шкідливих комах постійно ставить перед ентомологами і аграріями складні завдання по збереженню вирощеного врожаю. В основі реалізації цих завдань на перший план виступає дослідження видового складу шкідників, вивчення їх онтогенетичних та екологічних особливостей. Останні слугують базою для розробки ефективних методів захисту плодівих культур від шкідників. У зазначеній площині реалізовувались завдання з вивчення ентомокомплексу шкідників культури сливи в умовах Свалявщини Закарпаття.

Дослідження здійснювались протягом 2019-2021 рр. в промислових та присадибних садах Свалявського району Закарпатської області. Збір та опрацювання матеріалу проводили відповідно до загальноприйнятих ентомологічних методик (Фасулати, 1971).

Дослідження виявили, що умовах Свалявщини ентомокомплекс шкідників культури сливи складає 29 видів фітофагів, що репрезентують п'ять рядів: *Coleoptera* – 13 видів, *Lepidoptera* – 9 видів, *Homoptera* – 5 видів, *Hemiptera* – 1 вид, *Hymenoptera* – 1 вид. Серед виявлених шкідників у промислових та індивідуальних сливових насадженнях домінують листогризучі, що нараховують 12 видів. Групу шкідників генеративних органів формують 12 видів. Група шкідників стовбура і пагонів складає 7 видів. Кореневі шкідники представлені трьома видами. Встановлено, що найбільш шкідливими в умовах передгірної частини Закарпаття є непарний шовкопряд та яблунова плодожерка.

Помірна щорічна чисельність із періодичними спалахами масового розмноження характерні для золотогузка і східної плодожерки. Решта видів комах, трофічно зв'язаних з культурою сливи в умовах передгір'я Закарпаття, характеризуються постійною, щорічно невисокою чисельністю, яка не перевищує економічний поріг шкодочинності.

Аналіз трофіки ентомокомплексу шкідників культури сливи в розрізі різних стадій розвитку, виявив наступну закономірність. Серед 29 видів комах-фітофагів, 25 видів активно харчуються живими тканинами сливи на личинковій стадії. В першу чергу, це всі представники ряду Лускокрилих. Дорослі метелики або не живляться на імагінальній стадії (афаги), або здійснюють додаткове живлення нектаром квіток, що не кваліфікується як шкідлива діяльність. Загальний захисний ефект регуляції чисельності комах – шкідників культури сливи в умовах Свалявщини повинен передбачати використання біологічних важелів – організмів-ентомофагів.